

YMPÄRIVUOROKAUTINEN HOIVA SAARIKASSA

Opas asukkaille ja omaisille

TIIVISTELMÄ

Oppaan tarkoituksena on kuvata asukkaille ja omaisille Saarikan ympärivuorokautisen hoivan palveluja ja helpottaa kotiutumista uuteen asumisympäristöön.

Perusturvaliikelaitos

Saarikka

A.K. 9.9.2015

Sisällys

1. Saatesanat	2
2. Ympäri vuorokautinen hoiva	2
3. Palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelma	3
4. Virkistystoiminta	4
5. Sairaanhoido	5
6. Yöhoito	6
7. Lääkehoidon toteutus	6
8. Potilastietojärjestelmä	7
9. Ruokailu ja ravitseminen	7
10. Asukkaan huoneen kalustus ja sisustaminen	8
11. Asukasvaatteet	10
12. Liinavaatteet ja pyykkihuolto	11
13. Ilmaisjakelutuotteet ja hoitotarvikkeet	11
14. Apuvälineet	12
15. Puhtaus ja peseytyminen	12
16. Alkoholien ja päihteiden käyttö	13
17. Asiakasmaksut	14
18. Kelan avustukset ja maksukatto	14
18.1. Eläkettä saavan hoitotuki	15
18.2. Eläkkeensaajan asumistuki	16
18.3. Lääkekorvaus ja vuotuinen omavastuuosuus ja sen täytyminen	16
19. Turvallisuus ja liikkumisen rajoittaminen	17
20. Yhteystiedot	18
21. Potilas- ja sosiaaliamiehen palvelut	19

1. Saatesanat

Tervetuloa asukkaaksi Saarian asumispalveluyksikköön. Tämän oppaan tarkoituksena on kertoa asukkaalle ja omaiselle ympärivuorokautiseen hoivaan liittyvistä asioista. Henkilökunta vastaa mielellään teitä askarruttaviin kysymyksiin, joihin tästä oppaasta ei löydy vastauksia. Avoin ja välitön keskustelu hoitohenkilökunnan kanssa helpottaa kotiutumista uuteen asuin- ja elinympäristöön.

Asumispalveluyksikössä pyritään mahdollisuuksien mukaan normaaliin, kodinomaiseen elämään ja arkeen. Asukkaita kannustetaan omatoimisuuteen ja itsenäiseen selviytymiseen, koska siten elämä tuntuu mielekkäältä ja aika kuluu mukavasti. Kuntouttava hoitotyö yksikössä tarkoittaa sitä, että hoitajat eivät tee asioita asukkaan puolesta, mutta tukevat ja auttavat niissä asioissa, joissa on tuen tarvetta.

2. Ympäri vuorokautinen hoiva

Ympäri vuorokautisen hoivan yksiköt tarjoavat turvallista ja toimintakykyä ylläpitävää hoivaa, joka perustuu yksilölliseen palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelmaan. Asukkaat ovat pääsääntöisesti ikääntyviä, joilla on toimintakyvyn heikentymisestä johtuva ympärivuorokautisen hoidon, ohjauksen, huolenpidon ja valvonnan tarve. Lähes kaikissa yksiköissä esteettömät tilat mahdollistavat turvallisen liikkumisen ja avustamisen myös apuvälineiden kanssa.

Palvelu sisältää kodinomaisen asumisen, tukipalveluja (ruoka, siivous, hygieniä), yhteisöllisyyttä ja toimintakykyä ylläpitävää hoivaa. Osaava henki-

löstö ja voimavaroja tukeva ympäristö luovat asukkaalle edellytykset hyvään elämään sekä mahdollisuuden turvalliseen vanhenemiseen ja arvokkaaseen kuolemaan.

Asumispalveluyksikön arkeen kuuluvat elämän normaalit perusrutiinit eli ruoka, puhtaus, lepo, liikkuminen, yhdessäolo sekä sopivassa suhteessa lepoa ja toimintaa.

Asumispalveluihin tullaan Saarikan palveluohjauksen kautta sen jälkeen, kun palveluohjaus on arvioinut asiakkaan palvelutarpeen ja kotihoidon kaikki keinot tukea kotona asumista on käytetty.

3. Palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelma

Asukkaille laaditaan yksikössä henkilökohtainen palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelma, jota arvioidaan ja päivitetään vuosittain. Asukkaalla on oikeus suunnitelmaan, joka laaditaan yhdessä asukkaan, omaisten ja omahoitajan kanssa. Tarvittaessa mukaan pyydetään yksikön sairaanhoitaja.

Vastuu suunnitelman laatimisesta on asukkaan omahoitajalla ja aloite sen tekemiseen tulee häneltä. Suunnitelmassa on tärkeää tuoda esille asukkaan omat toiveet, tahto ja tottumukset, jotta hoitajilla on mahdollisuus huomioida asukkaalle tärkeitä asioita hoitotyössä. Kuntoutussuunnitelma pitää sisällään yhden tai kaksi konkreettista kuntoutumiseen liittyvää asiaa, kuten päivittäinen tai viikoittainen kävelylenkki, omatoiminen puukeutuminen tai muu asiakkaalle mieluinen asia. Kuntoutussuunnitelman laatimiseen voidaan tarvittaessa pyytää mukaan myös Saarikan fysioterapeutti tai konsultoida kuntoutusyksikköä.

Palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelmaan liittyy osana asukkaan elämänkulkulomakkeen täyttäminen. Asukas täyttää lomakkeen yhdessä omaistensa kanssa tai mikäli tähän ei ole mahdollisuutta, hoitaja yhdessä asukkaan kanssa. Lomakkeen täyttäminen on tärkeää, koska se mahdollistaa laadukkaan hoidon, antaa hoitajalle taustatietoa asukkaalle tärkeistä asioista ja helpottaa mahdollisen muistisairauden edetessä ymmärtämään asukkaan elämänhistoriaa ja sitä kautta sairauden etenemiseen liittyviä tekijöitä. Palvelu- ja hoitosuunnitelma ja elämänkulkulomake löytyvät tutustuttavaksi www.saarikka.fi.

Toivomme omaisten osallistuvan asukkaan elämään aktiivisesti omien voimavarojensa mukaan, koska yhdessä toimien voidaan vahvistaa asukkaan elämänlaatua. Omaisten tulee kuitenkin antaa hoitajille työrauha ja mahdollisuus työskennellä tasavertaisesti kaikkien asukkaiden hyväksi. Tärkeää on säilyttää hyvät keskusteluyhteydet ja pohtia mahdollisia epäkohtia yhdessä. Osassa yksiköistä on soittoaika, jolloin on mahdollisuus tiedustella omaisen vointiin liittyvistä asioista. Soittoajalla varmistetaan, että asukkaat ovat yksikön arjessa ykkösasia.

4. Virkistystoiminta

Asukkaan hyvä elämä palveluasumisessa pitää sisällään myös yhdessä-oloon ja virkistykseen liittyviä asioita. Yksikössä toimii kansalaisopiston piiri, jos se vain on saatavilla. Toiminta valitaan vuosittain asukkaiden toiveiden mukaan. Yksikkö

maksaa asukkaiden opistomaksut. Toiminta pitää sisällään jumppaa, laulua, runo- tai muistelupiirejä. Yksikössä voi toimia ainoastaan yksi ryhmä kerrallaan.

Asiakkaan hengellistä ja yhteiskunnallista vakaumusta ja muita hänelle tärkeitä arvoja kunnioitetaan, mikäli ne ovat hoitajien tiedossa. Yksikössä järjestetään hartauksia, jumalanpalveluksia ja seurakunnat tekevät yksikköön vierailuja. Sunnuntaisin kuunnellaan jumalanpalvelus radiosta ja juhlapyyhiä pyritään viettämään mahdollisuuksien mukaan. Toimintaan osallistuminen on aina vapaaehtoista.

Yksikössä toimii myös vapaaehtoisia, joiden tehtävät räätälöidään asukkaiden toiveiden mukaisesti. Toiminta sisältää esimerkiksi keskustelua, ulkoilua, jumppaa, kävelyä tai maalaamista. Vapaaehtoiset järjestävät henkilökunnan kanssa yhteisiä tapahtumia ja tempauksia, joista on asukkaille iloa ja vaihtelua arkeen. Omaisille kerrotaan asukkaan luona käyvistä vapaaehtoisista ja omaiset ovat aina tervetulleita mukaan osallistumaan ja järjestämään yhteisiä tapahtumia.

5. Sairaanhoido

Asukkaiden sairaanhoidosta vastaa yksikön sairaanhoitaja tai vastaava hoitaja lääkärin johdolla. Asukkaan laboratoriotestit ja vastaukset hoidetaan yksikössä samoin kuin lääkehoidon toteuttaminen.

Yksikölle on nimetty oma lääkäri, joka tekee käynnin yksikköön asukasmäärästä riippuen kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa. Ilta- ja yöaikaan konsultoidaan tarvittaessa päivystävää lääkäriä. Lääkärin vastaanotosta peritään normaali terveydenhuollon vastaanottomaksu silloin, kun se korvaa terveyskeskuksen vastaanottokäynnin.

Asukkaan terveydentilan niin vaatiessa hoito järjestetään Saarikan akuutiosastolla tai erikoissairanhoidossa. Asukkaan hoito järjestetään mahdollisimman pitkään omassa asumisyksikössä, jotta voidaan välttää turhia

siirtoja. Äkillisissä sairaustapauksissa käytetään sairaankuljetuksen osamista. Arvioinnin perusteella sairaankuljetus vie asukkaan jatkohoitoon. Sairautapauksissa otetaan aina yhteys asukkaan omaiseen, joka on nimetty yhteyshenkilöksi palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa.

Kuoleman lähestyessä asukkaalla ja omaisilla on mahdollisuus keskustella lääkärin ja hoitohenkilökunnan kanssa toiveista ja tahdosta loppuvaiheen hoidossa. Myös asukkaan henkilökohtainen hoitotahto tulee antaa tiedoksi yksikön henkilökunnalle ja kirjattavaksi potilastietojärjestelmään. Elämän loppuvaiheessa on keskeistä huolehtia riittävästä kivunlievityksestä sekä varmistaa toisen ihmisen turvallinen ja rauhallinen läsnäolo hoitajien ja omaisten tiiviin yhteistoiminnan avulla.

6. Yöhoito

Yöhoito tapahtuu yksikön hoitohenkilökunnan toteuttamana. Yöhoitajia on yksikön koosta riippuen yksi tai kaksi. Yöhoitajat kiertävät sovittaessa asukkaiden huoneissa ja vastaavat asukkaiden hälyttimien kautta tullessiin kutsuihin. Asukkaalle toteutetaan tarpeen mukaan yöllä asentohoidot ja kuivutukset. Asukkaalla on myös mahdollista saada yöpalaa, jota tarjotaan mm. diabeetikoille.

7. Lääkehoidon toteutus

Asukkaiden lääkehoidosta vastaa yksikön lääkäri yhdessä hoitajien kanssa. Asukkaiden lääkkeet hankitaan apteekkijakelun kautta ja asiakas maksaa itse lääkkeet, mutta lasku lääkejakelesta tulee Saarikalle. Liuokset, kuuri- luontoiset lääkkeet ja verenohennuslääkkeet jaetaan yksikössä. Reseptit uusitaan vuodeksi kerrallaan. Asukkaan lääkkeet on kirjattu potilastietojärjestelmän lääkelistalle, jonka ajantasaisuudesta vastaa lääkäri hoitajien tuella.

8. Potilastietojärjestelmä

Asukkaan palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelma kirjataan potilastietojärjestelmään, jota käytetään myös asukkaan päivittäiseen hoitoon liittyvien asioiden kirjaamiseen: diagnoosit, lääkitystiedot, hoito-ohjeet, seuranta ja hoidon jatkuva arviointi. Suostumus tietojen siirrosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden välillä pyydetään palvelu- ja hoitosuunnitelmalomakkeessa.

9. Ruokailu ja ravitsemus

Asukkaiden ateriapalvelut tuottaa Saarikalle yksikön sijaintikunta. Ateriat sisältävät aamupalan, lounaan, päiväkahvin, päivällisen, iltapalan ja tarvittaessa yöpalan. Yksikkö pyytää asukaspalautetta vuosittain ja toimittaa palautteen ravitsemuspalveluille, jotta voidaan ottaa huomioon ikääntyvien toiveita aterioihin liittyen. Ruokalista on nähtävillä yksikön ilmoitustaululla.

Asukkaat ruokailevat pääsääntöisesti yksikön ruokasalissa, mutta voinnin heikennyttyä asukas voi nauttia kaikki tai osan aterioista omassa huoneessaan. Ruokailussa noudatetaan mahdollisimman hyvin asukkaan omaa normaalia ruokarytmiä ja asukkaita ei esim. pääsääntöisesti herätellä aamupalalle vaan se hoidetaan joustavasti. Ruokailuun pyritään aina varaan riittävästi aikaa.

Asukkaan painoa tarkkaillaan kuukausittain ja hänelle tehdään ajoittain ravitsemustilan arviointi, jotta voidaan todentaa riittävä ravinnon saanti. Asukkaalle hankitaan apteekista tarvittaessa ravintolisät, joiden kustannukset asukas maksaa itse (Kelan korvaus).

Omaisilla on mahdollisuus tuoda yksikköön kahvipaketti ja tarjoamiset, mikäli hän haluaa juoda kahvia yhdessä omaisen kanssa. Yhteiselle kahvihetkelle pyritään löytämään rauhallinen tila tai kahvi voidaan viedä

asukkaan omaan huoneeseen.

Ruokailuissa ja ruokailuympäristössä huomioidaan juhlapyhät ja asukkailla on mahdollisuus viettää yksikössä syntymäpäiviä asukkaan ja omaisten kustantamana.

10. Asukkaan huoneen kalustus ja sisustaminen

Asukkaan huone on hänen henkilökohtaista aluettaan ja sitä voi sisustaa omien mieltymysten mukaan. Huoneen perusvarustukseen kuuluu hoitosänky ja patja, joista asukas maksaa vuokraa asiakasmaksujen yhteydessä. Hoitosänky helpottaa asukkaan omatoimista selviytymistä ja auttaa hoitajia perushoitotilanteissa asukkaan voinnin heikennyttä.

Asukas voi tuoda huoneeseen omat verhot, taulut, lipaston, TVn ja muut tarvitsemansa huonekalut ja esineet. Asukkaan oman irtaimiston vakuuttaminen on asukkaan vastuulla. Turvallisuussyistä yksikköön ei oteta yli 5 vuotta vanhaa TV:tä, mikäli sitä ei ole asiantuntija pölypuhdistanut. Asu-mispalveluyksikköön on toimitettava puhdistuksesta todistus.

Asuntoon tuotavista matoista tulee keskustella yksikön henkilökunnan kanssa, koska ne voivat vaarantaa asukasturvallisuuden. Mattojen määrä kannattaa harkita huolella, jotta ne eivät vaikeuta asukkaan liikkumista ja/tai asukashuoneen siivousta.

Huoneen kalustamisessa on huomiotava esteettömyys, turvallisuus (mm. sähkölaitteet) ja apuvälineiden vaatima tilatarve.

Asukkaan ja omaisten tärkeänä tehtävänä on luoda kodin

tuntu asukkaan omilla tavaroilla ja tarvikkeilla. Omaisten vastuulla on huolehtia muuttoon liittyvistä yksityiskohdista, mikäli asukkaan omat voimavarat eivät siihen riitä. Niille, joilla ei ole omaisia henkilökunta tilaa tarvittaessa muuttopalvelun.

Yksikön joissakin huoneistoissa asuu kaksi asukasta. On tärkeää huolehtia siitä, että molemmilla on mahdollisuus tuoda riittävästi omia henkilökohtaisia tarvikkeita mukanaan. Huoneen kalustaminen vaatii vuoropuhelua ja sopimuksia siitä, kuinka molempien toiveet, tahto ja tottumukset sovitaan yhteen tasapuolisesti.

Huoneen siivous toteutetaan yksikön henkilökunnan toimesta tai kunnan siivouspalvelun kautta. Huoneen perussiivous tehdään kerran kuukaudessa, ylläpitosiivous kerran viikossa, kosketuspinnat ja wc-tilat siivotaan päivittäin. Huoneen ikkunat pestään kerran vuodessa siivouspalveluiden toimesta tai ostopalveluna. Mikäli huoneen siivoustaso ei ole omaisten mielestä riittävä, heillä on mahdollisuus huolehtia siivouksesta itse tai hankkia lisäsiivous ostopalveluna.

Asukkaan oman huoneen lisäksi yksikössä on yhteisiä tiloja, joissa asukkaat voivat vapaasti liikkua. Ruokailu- ja oleskelutilat toimivat myös erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämipaikkana. Yhteisöllisyys luo asukkaille turvallisuuden tunteen ja antaa mahdollisuuden yhteiseen toimintaan ja kanssakäymiseen.

Asukkaan poistuessa palveluiden piiristä vuokrasopimus päättyy vasta sen jälkeen, kun asukashuone on tyhjennetty.

11. Asukasvaatteet

Asukkaat ovat palveluasumisessa omassa kodissaan ja pukeutuvat omiin vaatteisiinsa. Asukas vastaa itse omaisen tai asioiden hoitajan avustamana vaatehankinnoistaan. Jollei asukas itse hoida vaate- ym. kodintarvikehankintojaan, hoitajat ottavat puheeksi läheisten kanssa asukkaan tarpeet ja toiveet saada täydennystä esim. vaate- ja/tai liinavaatevarantoihinsa.

Asukkaiden vaatteiden tulee täyttää sairaalatekstiilien pesuvaatimukset (vähintään 60 asteen ja mieluummin 72 asteen pesuohjelma). Matalammilla pesulämpötiloilla ei voida taata hygieenisyyttä ja turvallisuutta. Hienopesuohjelmaa tai

käsinpesua vaativien neuleiden pesemisestä sovitaan yhdessä omaisten kanssa.

Asukkaan vaatteet tulee merkata hyvin ennen käyttöönottoa sekaannusten vähentämiseksi. Asukas tarvitsee seuraavat vaatteet: alusvaatteet, sukat, päivävaatteet, joiden tulee olla helposti puettavia kuten edestä aukeavia puseroita, housuja tai mekkoja, ulkoiluvaatteet (eli takki, päähine ja käsineet) sekä kesäkelille että talvikelille, kengät (sisäkengät ja ulkoilukengät) sekä kesäkelille että talvikelille sekä yöasu. Kutakin vaatekappaletta tulee olla riittävästi pesukierron vuoksi. Tärkeää on keskustella aktiivisesti asukkaiden vaatehuoltoon liittyvistä asioista omahoitajan kanssa, jotta vaatetus tukee liikkumista ja hyvinvointia.

12. Liinavaatteet ja pyykinhuolto

Asukkaalla on oltava yksikköön tullessaan tyyny, peitto ja liinavaatteet. Osassa yksiköistä liinavaatteet pesetetään pesulassa, joten liinavaatteita on oltava riittävästi pesulakiertoa varten. Liinavaatteiden tulee kestää pesulapesu ja niiden tulee olla merkattuja. Hoitajat avustavat tarvittaessa asukasta ja omaisia hankinnoissa tai hankinta voidaan toteuttaa keskitetysti palveluasunnoilta ja laskut lähetetään asukkaalle, omaiselle tai edunvalvojalle.

Yksikkö ei vastaa hävinneistä vaatteista, mikäli niitä ei ole merkattu huolellisesti. Pyykinhuolto sisältyy asiakkaan hygieniamaksuun, joten sitä ei hinnoitella erikseen.

13. Ilmaisjakelutuotteet ja hoitotarvikkeet

Asukas hankkii alle kolme kuukautta kestäviin haava- tai muihin hoitoihin liittyvät hoitotarvikkeet apteekista omalla kustannuksella. Hoitojen pitkityessä tarvikkeet hankitaan Saarikan hoitotarvikejakelun kautta. Hoitajat huolehtivat hoitotarvikkeiden hankkimisen asukkaan tarpeen mukaan.

Kasteluun liittyvät vaippatuotteet hankitaan One Med Oy:n kotiinkuljetuksen kautta lääkärin/hoitajan todettua asukkaalla keskivaikean tai vaikean virtsanpidätyskyvyttömyyden. Tuotteet ovat asukkaalle maksuttomia.

Asukkaan tarvitsemat pesuvoiteet tai rasvat voidaan tilata apteekista tai hoitotarvikejakelun kautta, jolloin asukas maksaa tuotteet laskun perusteella (Kelan korvaus). Saarikan ilmaisjakeluohjeeseen voi tutustua www.sivuilla ja sen saa tarvittaessa paperisena yksiköistä.

14. Apuvälineet

Yksikön perusvarustukseen kuuluvat yleisimmät työvälineet mm. sähköstätöinen sänky, henkilönostin sekä wc- ja suihkutuoli, jotka helpottavat paljon apua tarvitsevien asukkaiden avustamista ja hoitoa. Asukkaan henkilökohtaiseen kuntoutumiseen, itsenäiseen selviytymiseen ja liikkumiseen tarvittavat apuvälineet myönnetään lääkinällisenä kuntoutuksena. Apuvälinearvion tekevät hoitoon osallistuvat ja fysioterapian apuvälineasiantuntija yhteistyössä asukkaan kanssa.

15. Puhtaus ja peseytyminen

Asukkaiden pesut tehdään tarpeen mukaan ja siihen kuuluvat päivittäinen hygieniasta huolehtiminen ja viikoittain tehtävä kokopesu tai saunominen. Kaikissa Saarikan yksiköissä ei ole mahdollisuutta saunomiseen. Pesut tapahtuvat yksiköiden rytmin mukaan aamulla, päivällä tai illalla. Asukkaat ja omaiset voivat keskustella hoitajien kanssa hygienian hoidosta ja siihen liittyvistä toiveistaan.

Pesutarvikkeet (shampoo ja saippua) kuuluvat asukkaan hygieniamak-suun, mutta mikäli halutaan käyttää omien tottumusten mukaisia tuotteita, ne voi hankkia omin kustannuksin. Liikuntarajoitteisille vaippoja käyttäville pesuvoiteet hankitaan yksiköstä asukkaan laskuun. Naisten kauneudenhoitotuotteet ja kasvovoiteet asukas hankkii itse, samoin kuin miehet hankkivat omat parranhoitovälineet ja partavaahdot. Asukas voi hankkia omin kustannuksin yksikköön erilaisia palveluja, mm. jalkahoito,

kampaaja ja hieroja. Omaiset voivat hemmotella asukasta hankkimalla ostopalveluna kyseisiä palveluja asukkaan iloksi.

Asukkaan vaatteet ja liinavaatteet vaihdetaan tarpeen mukaan. Vaippojen käytölle ja vaihtoväliille on suositukset vaippatoimittajilta. Mikäli haluatte keskustella puhtautteen tai vaipanvaihtorytmiin liittyvistä asioista, otakaa rohkeasti asia puheeksi hoitajien kanssa.

16. Alkoholin ja päihteiden käyttö

Asukas ei voi säilyttää alkoholia omassa huoneessaan, mikäli siihen tarkoitukseen ei ole varattu lukollista kaappia. Asukkaan alkoholikäytöstä sovi-taan palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa hänen toiveensa ja terveydentilansa sekä lääkityksensä huomioon ottaen. Jos asukkaan päihteiden käyttö aiheuttaa yksikössä häiriöitä tai väkivaltilanteita, hänen palvelusopimuksensa voidaan irtisanoa.

Saarikassa kannustetaan kuntalaisia savuttomuuteen eikä sisätiloissa ole mahdollisuutta tupakanpolttoon. Yksikön osoittamassa paikassa ulkona on mahdollisuus tupakoida. Asukashuoneissa ei voi säilyttää tulitikkuja tai sytyttimiä vaan ne säilytetään hoitajan kansliassa.

17. Asiakasmaksut

Ikäihmisille järjestetään asumispalvelua sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna. Asumispalveluilla tarkoitetaan kokonaisuutta, jossa asunto ja asumista tukevat palvelut liittyvät kiinteästi yhteen. Palvelut voidaan ryhmitellä asiakkaiden toimintakyvyn, hoidon sitovuuden ja vaativuuden sekä palvelun määrän ja laadun perusteella. Asumisesta asiakas maksaa vuokran ja palveluista asiakasmaksun.

Laissa ja asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista ei ole säädetty asumispalveluista perittävistä maksuista. Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Asiakasmaksu voidaan määrittää asiakkaan maksukyvyyn mukaan. (Asiakasmaksulaki 1,2 ja 12 §). Asiakasmaksu tulee olla kohtuullisessa suhteessa asiakkaan käyttämien palvelujen määrään. Asiakasmaksut on perittävä samoin perustein sekä itse tuotetusta että ostetusta asumispalvelusta. **Asiakasmaksujen määräytymisen perusteet jaetaan asukkaille ja omaisille erillisellä liitteellä.**

18. Kelan avustukset ja maksukatto

Asumispalveluyksikössä asuvalla on mahdollisuus saada Kelan avustuksia hoitoon, asumiseen ja lääkkeisiin. Lisätietoja avustusten hakemisesta saat palveluohjaajalta tai omahoitajalta.

18.1. Eläkettä saavan hoitotuki

Eläkettä saavan hoitotuen tarkoitus on tukea pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan selviytymistä jokapäiväisessä elämässä sekä hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, kuntoutusta ja hoitoa. Tuki korvaa osin myös toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuvia kustannuksia.

Hoitotukea voi saada, jos toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden tai vammaisuuden vuoksi heikentynyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Toimintakyvyn katsotaan olevan heikentynyt, kun sairaus tai vamma heikentää kykyä

- huolehtia itsestään (esim. peseytyä tai pukeutua)
- tehdä välttämättömiä kotitaloustöitä tai
- asioida kodin ulkopuolella.

Lisäksi sairauden tai vamman pitää aiheuttaa säännöllistä

- avuntarvetta
- ohjauksen tai valvonnan tarvetta tai
- jatkuvia erityiskustannuksia.

Toimintakyvyn heikentymisellä ei tarkoiteta työkyvyn heikentymistä. Pelkkä avuntarve esimerkiksi kotitaloustöissä tai asioiden hoidossa ei oikeuta hoitotukeen.

Hoitotuen määrä

Eläkettä saavan hoitotuki maksetaan kolmeen ryhmään porrastettuna avuntarpeen, ohjauksen ja valvonnan tarpeen sekä erityiskustannusten määrän perusteella. Hoitotuki on verotonta tuloa. Hoitotuen määrä tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä ja se on nähtävissä Kelan internet-sivuilla (www.kela.fi).

Tulojen ja muiden tukien vaikutus hoitotuen määrään

Hoitotukeen eivät vaikuta eläkkeensaajan ja hänen perheensä tulot eikä omaisuus, jos asukas kuitenkin saa saman sairauden tai vamman takia tapaturma- tai liikennevakuutusjärjestelmästä maksettavaa hoitotukea tai

haittalisää tai vammaistukea vastaavaa etuutta ulkomailta, vammaistuesta voidaan vähennetään toisen etuuden määrä.

18.2. Eläkkeensaajan asumistuki

Eläkkeensaajan asumistukea voi saada, kun asuu vakinaisesti Suomessa ja on pienituloinen

- 65 vuotta täyttänyt tai
- nuorempi kuin 65 vuotta ja saat eläkettä, joka oikeuttaa eläkkeensaajan asumistukeen.

Jos asuu yksin, on alle 65-vuotias ja saa eläkettä, joka ei oikeuta eläkkeensaajan asumistukeen, voi hakea yleistä asumistukea, kunnes täyttää 65 vuotta. Eläkkeensaajan asumistukea voi saada 65-vuotispäivää seuraavan kuukauden alusta.

Jos molemmat puoliset saavat eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttavia eläkkeitä tai korvauksia tai molemmat ovat täyttäneet 65 vuotta, haetaan eläkkeensaajan asumistukea yhteisesti. Tällöin Kela maksaa tuen puoliksi. Mikäli avioliitossa olevista puolisoista vain toisella on oikeus eläkkeensaajan asumistukeen, Kela maksaa koko tuen hänelle.

Eläkkeensaajan asumistuen määrään vaikuttavat monet asiat, joten sen arvioiminen voi olla vaikeaa. Asumistuen määrän voi arvioida laskurilla Kelan internet sivuilla.

18.3. Lääkekorvaus ja vuotuinen omavastuuosuus ja sen täytyminen

Osa lääkekuluista maksetaan aina ns. omavastuuosuutena. Jos saman kalenterivuoden aikana korvatuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista maksamasi omavastuuosuudet ylittävät 612,62 euroa kalenterivuodessa, sinulla on oikeus lisäkorvaukseen. Vuotuisen omavastuuosuuden täytyttyä maksat jokaisesta korvattavasta lääkkeestäsi 1,50 euroa.

Jos lääkkeet, joista asukas saa lisäkorvauksen, kuuluvat viitehintajärjestelmän piiriin ja niiden hinta on viitehintaa kalliimpi, eikä asukas halua vaihtaa lääkettä edullisempaan vaihtokelpoiseen lääkevalmisteeseen, maksettavaksi tulee lisäksi viitehinnan ylittävä osuus.

Kela seuraa lisäkorvaukseen oikeuttavan vuotuisen omavastuuosuuden täyttymistä apteekista saatujen tietojen perusteella. Kun omavastuuosuus on ylittynyt, Kela lähettää tästä tiedon. Samalla asianomainen saa lisäkorvausoikeudesta erillisen ilmoituksen apteekissa esitettäväksi. Kelan lähettämä ilmoitus on talletettava apteekkia varten.

Apteekissa asioitaessa on esitettävä Kela-kortti ja Kelan lähettämä ilmoitus jokaisen reseptilääkeoston yhteydessä. Näin lääkkeiden lisäkorvaus saadaan suorakorvauksena.

Kustannusten korvaaminen edellyttää, että lääkkeitä käytetään annostusohjeen mukaisesti. Uuden lääke-erän voi ostaa korvattuna vasta, kun on käyttänyt edellisen erän lääkärin ohjeen mukaan lähes kokonaan.

Kelan asiointipalvelusta voi itse seurata vuotuisen omavastuuosuuden kertymistä. Palveluun kirjaututaan omilla verkkopankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla.

19. Turvallisuus ja liikkumisen rajoittaminen

Asukasturvallisuus on keskeinen asia asumispalveluyksiköiden toiminnassa. Asukasturvallisuus pitää sisälleen yksikön pelastus-, potilasturvallisuus- ja lääkehoitosuunnitelman. Näillä asiakirjoilla ennaltaehkäistään mahdollisia vaaratilanteita ja minimoidaan riskit.

Yksiköiden ovissa on kulunvalvonta, jonka tehtävänä on estää muistisairaita asukkaita poistumaan yksiköstä hoitajien huomaamatta. Henkilökunta opastaa omaisia liikkumaan ovista siten, että se ei aiheuta karkaamisvaaraa asukkaille.

Yksikössä on ohjeet asukkaiden liikkumisen rajoittamiselle ja sitä käytetään viimeisenä keinona asukkaan turvallisuuden varmistamiseen. Liikkumisen rajoittaminen sängynlaidoin ja/tai turvavöin pyörä- tai geriatrisessa tuolissa edellyttää aina lääkärin kirjallisen luvan. Asiasta keskustellaan aina myös asukkaan omaisten kanssa.

20. Yhteystiedot

Yksikön lähiesimiehen ja henkilökunnan tehtävänä on ylläpitää avointa keskustelua asukkaiden ja omaisten kanssa. Olemme tavattavissa puhelimissa ja voit myös rohkeasti kääntyä puoleemme vierailujesi aikana. Omaisille ja asukkaille järjestetään myös yhteisiä tapahtumia, joiden järjestelyyn tarvitsemme vapaaehtoisten tukea.

Asukkaan keskeinen yhteyshenkilö on omahoitaja (osassa yksiköitä kaksi omahoitajaa), jonka tehtävänä on perehtyä asukkaan elämään ja arkeen muita syvällisemmin. Hän on mukana palvelu-, hoito- ja kuntoutussuunnitelman laatimisessa ja ottaa yhteyttä omaisiin päin asukkaan tarpeen mukaan. Omahoitajuudesta huolimatta voit rohkeasti keskustella asumiseen ja arkeen liittyvistä asioista myös palveluvastaavan ja muiden hoitajien kanssa. Lisätietoja myös www.saarikka.fi/ikäihmisille.

Saarikan ympärivuorokautisen hoivan yksiköt

Kannonkoski Oksala		puh. 044 459 6161
		puh. 044 459 6162
Karstula	Uusjokela	puh. 044 459 6524
Kivijärvi	Hopearanta	puh. 044 459 7990

	Wallesmanni	puh. 040 071 7943
Kyyjärvi	Kiviranta	puh. 044 459 7028
		puh. 044 459 7030
Saarijärvi	Peltoaho	puh. 044 459 8742
		puh. 044 459 8608
	Hoivakoti Villa Jukola	puh. 044 711 4522
	Iltarusko	puh. 040 026 5606

21. Potilas- ja sosiaaliasiamiehen palvelut

Potilaalla ja sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada asianmukaista ja laadultaan hyvää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua. Potilaan oikeudet määritellään laissa potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992. Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet määritellään laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000. Mikäli potilas ja/tai sosiaalihuollon asiakas kokee tulleen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa väärinkohdeksi, hän voi selvittää tilannettaan potilasasiamiehen tai sosiaaliasiamiehen kanssa. Sosiaaliasiamies on ammattihenkilö, jonka tehtävänä on neuvoa asiakkaita sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain soveltamisessa. Sosiaaliasiamies on puolueeton, asiakkaiden etua turvaava henkilö, joka ei tee päätöksiä eikä myönnä etuuksia. Potilas- ja sosiaaliasiamiehen palvelut ovat maksuttomia.

Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot:

Sosiaaliasiamies Eija Hiekka

puhelin 044 265 1080

puhelinaika ma-to klo 9-11

eija.hiekka@koske.fi

Osoite: Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Matarankatu 4, 40100 Jyväskylä Henkilökohtaista käyntiä varten aika varataan etukäteen. Tarvittaessa tapaaminen on mahdollista järjestää myös Saarikan alueella.

Potilasiamiehen yhteystiedot:

Potilasiamies Anneli Aho

Karstulan terveysasema

Hämeenpurontie 9

43500 Karstula

puh. 050 459 8883

puhelinaika ma-pe klo 8 - 15

sähköpostiosoite anneli.aho@saarikka.fi

Oppaan kuvat

1. Hoivakoti Villa Jukola, Saarijärvi
2. Heralan Serviisi, Saarijärvi
3. Päivärinne, Kyyjärvi
4. Helmiina, Saarijärvi
5. Peltoaho, Saarijärvi
6. Peltoaho, Saarijärvi
7. Iltarusko, Pylkönmäki
8. Valkama, Karstula
9. Mäntyranta, Karstula
10. Peltoaho, Saarijärvi
11. Iltarusko, Pylkönmäki
12. Wallesmanni, Kivijärvi
13. Hopearanta, Kivijärvi
14. Kiviranta, Kyyjärvi

Kuvaaja Mikko Suutala

